

**PREGLED ZAHTJEVA UREDBE KOMISIJE (EU) BR. 312/2014
O USPOSTAVLJANJU MREŽNIH PRAVILA O URAVNOTEŽENJU PLINA
TRANSPORTNIH MREŽA**

siječanj 2017. godine

SADRŽAJ

1.	UVOD	4
2.	ZAKONSKI OKVIR	5
2.1	Europska unija	5
2.2	Republika Hrvatska.....	6
3.	GLAVNI ZAHTJEVI UREDBE (EU) 312/2014.....	7
4.	NOVA PRAVILA URAVNOTEŽENJA NA TRŽIŠTU RH	10
4.1	Sudionici uravnoteženja i njihove uloge	10
4.2	ZONA URAVNOTEŽENJA – TRANSPORTNI SUSTAV	12
4.2.1	Glavne značajke zone uravnoteženja	12
4.3	MEHANIZMI URAVNOTEŽENJA	14
4.3.1	Nominacije i renominacije.....	14
4.3.2	Virtualna točka trgovanja	14
4.3.3	Kratkotrajni standardizirani proizvodi.....	14
4.3.4	Usluga uravnoteženja	16
4.3.5	Trgovinska platforma.....	16
4.3.6	Uravnoteženje portfelja VBS-a	17
4.3.7	Aktivnosti uravnoteženja koje provodi OTS	18
4.4	INFORMIRANJE KORISNIKA	19
4.4.1	Informacijski modeli	20
4.4.2	Tijek informiranja korisnika	23
4.5	OBRAČUN Odstupanja I DRUGE NAKNADE	24
4.5.1	Cijena koja se primjenjuje za obračun dnevnog odstupanja.....	24
4.5.2	Naknada za neutralnost.....	25

Popis korištenih izraza (prilagodba izraza iz službenog prijevoda Uredbe (EU) 312/2014 praktičnoj uporabi):

1. Aktivnost uravnoteženja – „radnja uravnoteženja“
2. Naknada za neutralnost – „naknada za uravnoteženje neutralnosti“
3. Prognozirajuća strana – „predviđajuća strana“

Popis korištenih kratica:

1. BDM - Bez dnevnog mjerenja (eng. non-daily metered),
2. BS – Bilančna skupina
3. DM- Dnevno mjereno (eng. daily metered),
4. DS – Distribucijski sustav
5. HERA – Hrvatska energetska regulatorna agencija
6. Korisnik – Voditelj bilančne skupine
7. KTS – Korisnik transportnog sustava
8. MCEU – Metodologija utvrđivanja cijene energije uravnoteženja
9. MPDS – Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava
10. MPTS – Mrežna pravila transportnog sustava
11. ODS – Operator distribucijskog sustava
12. OSS – Operator sustava skladišta
13. OTP – Operator tržišta plina
14. OTS – Operator transportnog sustava
15. PKSSP – Pravila korištenja sustava skladišta plina
16. POTP – Pravila organizacije tržišta plina
17. PSP – Operator sustava skladišta plina
18. RH – Republika Hrvatska
19. TS – Transportni sustav
20. UDM – Unutar dana mjereno (eng. intra-day metered),
21. Uredba – Uredba (EU) br. 312/2014
22. ZTP – Zakon o tržištu plina

1. UVOD

Uredba Komisije (EU) br. 312/2014 o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža (dalje u tekstu: Uredba) propisuje pravila uravnoteženja plinskog sustava u Europskoj uniji.

Uzevši u obzir da zbog primjene Uredbe treba prilagoditi nekoliko podzakonskih akata, ovaj dokument izrađen je radi cjelovitog informiranja sudionika tržišta plina i zainteresirane javnosti o novim pravilima uravnoteženja plinskog sustava u RH.

2. ZAKONSKI OKVIR

2.1 Europska unija

Uredbe Europske unije temeljem kojih treba uskladiti pravila uravnoteženja u RH su sljedeće:

- UREDBA (EZ) br. 715/2009 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005 (dalje: Uredba (EU) 715/2009),
  - ODLUKA KOMISIJE od 10. studenoga 2010. o izmjeni Priloga I. poglavlja 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina (2010/685/EU) i
  - ODLUKA KOMISIJE od 24. kolovoza 2012. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 715/2009 (2012/490/EU).
- UREDBA KOMISIJE (EU) br. 312/2014 od 26. ožujka 2014. o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža (Tekst značajan za EGP) (SL L 91, 27.3.2014.) (dalje: Uredba (EU) 312/2014)

2.2 Republika Hrvatska

Postojeća pravila uravnoteženja plinskog sustava u RH propisana su u sljedećim zakonskim i podzakonskim akti:

- Zakon o tržištu plina (Narodne novine, br. 28/13, 14/14),
- Pravila o organizaciji tržišta plina (HROTE, 12/2014),
- Mrežna pravila transportnog sustava (Plinacro, 2/2016),
- Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava (Narodne novine, br. 155/14).
- Pravila korištenja sustava skladišta plina (Podzemno skladište plina d.o.o., 12/2016, 1/2017) i
- Metodologija utvrđivanja cijene energije uravnoteženja plinskog sustava (Narodne novine, br. 49/16).

U postojećim pravilima uravnoteženja u RH, koji je u primjeni od 1. siječnja 2015. godine, u najvećoj mogućoj mjeri već je implementiran značajan broj zahtjeva Uredbe. Međutim, za punu implementaciju potrebne su određene izmjene navedenih podzakonskih akata, pri čemu treba uzeti u obzir sljedeće:

- Obvezujuće zahtjeve Uredbe;
- Pravila uravnoteženja plinskog sustava koja se primjenjuju od 1. siječnja 2015. godine;
- Ulogu operatora tržišta plina (OTP) prema Zakonu o tržištu plina te Pravilima organizacije tržišta plina budući da Uredba ne predviđa ulogu operatora tržišta plina;
- Opremljenost transportnog sustava (TS) dnevnim i unutar dnevnim mjerenjima kao i uhodanu praksu razmjene podataka između OTS-a, ODS-a i korisnika transportnog sustava (KTS);
- Ograničenja na distribucijskim sustavima (DS) u dijelu raspoloživosti podataka o dnevno preuzetim količinama plina po pojedinim krajnjim kupcima odnosno opskrbljivačima i bilančnim skupinama (BS);
- Ograničenja na sustavu skladišta plina u dijelu postupka renominacija (nužno je uvesti mogućnost renominacije više puta unutar plinskog dana);

3. GLAVNI ZAHTJEVI UREDBE (EU) 312/2014

Pravila uravnoteženja plinskog sustava propisan Uredbom (EU) 312/2014 (dalje u tekstu: Uredba), temelje se na tržišnim principima. Tržišna pravila uravnoteženja putem naknada za odstupanje financijski potiču korisnike mreže na samostalno uravnoteženje njihovog portfelja.

Poglavlje I

Uredba se odnosi na zone uravnoteženja unutar EU, pri čemu 'zona uravnoteženja' znači ulazno-izlazni sustav (transportni sustav) na koji se primjenjuje specifični režim uravnoteženja.

Uredba se ne odnosi na poravnanje ili usklađivanje (*reconciliation*) između alokacije provedene u svrhu utvrđivanja dnevne neravnoteže korisnika i stvarne potrošnje utvrđene nakon očitavanja brojila krajnjeg kupca.

Poglavlje II

Korisnici mreže odgovorni su za uravnoteženje svog portfelja, cilj Uredbom propisanih pravila je osigurati preduvjete da se smanji potreba da OTS provodi aktivnosti uravnoteženja.

Odnosi se na korisnike mreže koji su sklopili pravno obvezujući sporazum (ugovor o transportu plina ili drugi). Uredba daje mogućnost sklapanja zakonski obvezujućeg sporazuma, koji omogućuje trgovanje kratkotrajnim standardiziranim proizvodima.

Korisnici mreže imaju pravo obavljati razmjenu plina putem trgovinskih transakcija.

Djelomično je propisano u postojećim pravilima uravnoteženja, potrebno su određene prilagodbe a vezano uz ulogu VBS-a i pravila za trgovinske transakcije.

Poglavlje III

Opisuju se opći uvjeti za preostalo (rezidualno) uravnoteženje koje provodi OTS kada korisnici nisu poduzeli mjere uravnoteženja ili one nisu dovoljne, a s ciljem održavanja akumulacije TS-a unutar operativnih granica, kao i ekonomičnog i učinkovitog upravljanjem TS-om.

Opisuju se kratkotrajni standardizirani proizvodi kojima se trguje na trgovinskoj platformi u plinskom danu D-1 i u plinskom danu D.

Potiče se kratkotrajno veleprodajno tržište plina, putem trgovinske platforme koju treba uspostaviti u svrhu omogućavanja razmjene plina između korisnika te između korisnika i OTS-a, putem anonimnih ponuda standardiziranih proizvoda, uz osiguranu transparentnost i nediskriminirajući pristup, te uz pravovremeno informiranje OTS-a.

Opisuju se zahtjevi za uslugu uravnoteženja te provedba ugovaranja iste.

OTS dodatno uravnotežuje TS (rezidualno uravnoteženje) pri provođenju kojeg poštuje redosljed prioriteta (engl. *Merit order*):

- kratkotrajni proizvodi: nazivni (tj. promjena vlasništva plina), lokacijski, vremenski, vremensko-lokacijski;

- usluga uravnoteženja.

Djelomično je propisano u postojećem modelu za tržište plina RH, no potrebno je uspostaviti trgovinsku platformu i propisati pravila za trgovanje te prilagoditi pravila za uslugu uravnoteženja koja odgovora sadašnjoj usluzi ponuditelja energije uravnoteženja na godišnjoj razini.

Poglavlje IV

Propisuju se pravila provođenja nominacija i renominacija. Nominacije su bitan dio Uredbe, jer su osnova OTS-u za sigurno i učinkovito uravnoteženje TS-a te procjenu ukupnog odstupanja svih korisnika mreže na kraju plinskog dana.

Propisano u postojećim Mrežnim pravilima transportnog sustava i sporazumima koje je Plinacro sklopio sa susjednim OTS-ovima (u potpunosti primijenjeno).

Poglavlje V i poglavlje VII

Opisuje se obračun naknade za dnevna odstupanja.

Uravnoteženje je dnevno odnosno, korisnicima se dnevno odstupanje obračunava za svaki pojedini plinski dan, a utvrđuje se kao razlika količina plina predanih u TS i količina preuzetih iz TS u svakom pojedinom plinskom danu.

Naknada za dnevno odstupanje utvrđuje se množenjem dnevnog odstupanja korisnika mreže i cijene energije uravnoteženja. Cijena je utemeljena na tržišnim cijenama standardiziranih proizvoda u pojedinom plinskom danu, određuje ju tržište i mijenja se iz dana u dan.

Uvodi se obračun naknade za neutralnost, s obzirom da nakon provedenih obračuna dnevnih naknada za odstupanja, OTS (i OTP) ne smije biti niti na dobitku niti na gubitku zbog provedenih akcija uravnoteženja.

Potrebno je propisati nova pravila obračuna dnevnog odstupanja (koje se ne agregira na razini mjeseca nego se izračunava za svaki plinski dan) te pravila za obračun neutralnosti.

Poglavlje VI

Uredba daje mogućnost uvođenja unutar dnevnih obveza korisnicima.

Ne planira se koristiti na tržištu plina RH.

Poglavlje VIII

Propisana je obveza OTS-u o pružanju informacija korisnicima mreže, najmanje dva puta unutar dana, kako bi im se omogućilo da što bolje uravnoteže svoj portfelj odnosno da što bolje upravljaju svojim rizicima i mogućnostima na ekonomičan način.

Obveza je OTS-a pružati informacije o stanju TS-a i provedenim aktivnostima uravnoteženja.

Nacionalna regulatorna agencija određuje informacijski model (osnovni slučaj, varijanta 1 ili varijanta 2) koji će se koristiti u zoni uravnoteženja te imenuje prognozirajuću stranu (eng. *Forecasting Party*) uz prethodno savjetovanje s OTS-om i ODS-ovima.

Propisane su obveze informiranja ODS-a prema OTS-u i prema prognozirajućoj strani.

Veći dio obveza informiranja već je u primjeni (od 1. siječnja 2016. godine).

Potrebno je osigurati raspoloživost podataka na DS (profili potrošnje, mjerenje, dnevna i unutar dnevna razmjena podataka) te sukladno tome prilagoditi pravila izvještavanja te pravila inicijalne i konačne alokacije (uključenjem podataka ODS-a).

Poglavlje IX

Dana je mogućnost usluge korištenja fleksibilnosti akumulacije TS-a.

Navedena mogućnost ne planira se koristiti na tržištu plina RH.

Poglavlje X

Opisuje privremene mjere koje se primjenjuju na nedovoljno likvidnim tržištima.

Ne odnosi se na tržište plina RH.

4. NOVA PRAVILA URAVNOTEŽENJA NA TRŽIŠTU RH

4.1 Sudionici uravnoteženja i njihove uloge

Na osnovu zahtjeva Uredbe te specifičnosti tržišta plina u RH prepoznati su sudionici uravnoteženja i njihove uloge kako je navedeno u nastavku ovog dokumenta.

Jedna od specifičnosti tržišta plina u RH je uloga operatora tržišta plina (OTP) koju Uredba ne propisuje. Stoga su, uvažavajući ulogu OTP-a definiranu Zakonom o tržištu plina (ZTP), pojedine odredbe Uredbe podijeljene između OTS-a i OTP-a, a prema do sada uhodanim pravilima i organizaciji poslova na tržištu plina u RH.

A. **VODITELJ BILANČNE SKUPINE („KORISNIK MREŽE“)**

U službenom prijevodu Uredbe na hrvatski jezik koristi se izraz „korisnici mreže“. Sukladno odredbama Uredbe korisnici mreže snose odgovornost za uravnoteženje svojih predaja i preuzimanja plina, u skladu s pravilima uravnoteženja koja potiču kratkotrajno veleprodajno tržište plina na trgovinskoj platformi.

U RH se koristi izraz „korisnik transportnog sustava“ (KTS), što podrazumijeva opskrbljivača plinom i/ili trgovca plinom koji je zakupio kapacitete TS-a, odnosno ima s OTS-om sklopljen ugovor o transportu plina.

Dodatno, u RH postoje voditelji bilančnih skupina (VBS), koji su, sukladno ZTP-u i aktima proizašlim iz istog, odgovorni za uravnoteženje svog portfelja, odnosno za uravnoteženje bilančne skupine koju organiziraju i vode.

Uzevši u obzir osnovnu ulogu VBS-a, a radi jednoznačnosti i izbjegavanja različitih tumačenja odredbi Uredbe, umjesto pojma 'korisnik mreže', koji se navodi u Uredbi, koristi se pojam 'voditelj bilančne skupine'.

Kako prema Uredbi korisnik mreže ne mora imati rezervirane kapacitete da bi trgovao na VTT-u i trgovinskoj platformi, potrebno je takvom subjektu propisati obvezu da bude registriran kao VBS, a koji ujedno ne mora biti KTS. Na taj način će takav korisnik mreže, koji nije ugovorio kapacitete TS-a, snositi odgovornost za uravnoteženje, koju prema pravilima važećima u RH, imaju VBS-ovi.

Uloga VBS-a je sljedeća:

1. Snosi odgovornost za uravnoteženje portfelja bilančne skupine koju organizira i vodi;
2. Ima pravo kupovati i prodavati kratkotrajne proizvode na trgovinskoj platformi;
3. Trguje na virtualnoj točki trgovanja (VTT) za svoje potrebe ili za članove bilančne skupine koju organizira i vodi;
4. Dostavlja OTS-u i operatoru sustava skladišta (OSS) nominacije i renominacije za korištenje kapaciteta za članove skupine koju vodi;
5. Plaća naknadu za dnevno odstupanje, naknadu za neutralnost i druge naknade, za sve članove bilančne skupine koju organizira i vodi.

B. OPERATOR TRANSPORTNOG SUSTAVA

1. Uravnotežuje TS –'zonu uravnoteženja' (*balancing zone*) – na koji se primjenjuje specifični režim uravnoteženja;
2. Provodi aktivnosti uravnoteženja TS-a kao preostalo uravnoteženje aktiviranjem kratkotrajnih standardiziranih proizvoda te usluge uravnoteženja, kako bi održao TS unutar operativnih granica;
3. Daje informacije VBS-ovima, najmanje dva puta tijekom plinskog dana D, kako bi im se omogućilo da što bolje uravnoteže svoj portfelj te jednom u plinskom danu D+1 za plinski dan D;
4. Ugovora nabavu i prodaju plina za potrebe usluge uravnoteženja.

C. OPERATOR TRŽIŠTA PLINA

Uloga operator tržišta plina (OTP) određena je prema važećem Zakonu o tržištu plina i Pravilima organizacije tržišta plina. Prema sadašnjim Pravilima organizacije tržištu plina, uhodana je procedura da OTP provodi aktivnosti vezane uz trgovanje energijom uravnoteženja, obračune odstupanja bilančnih skupina, obračune odstupanja od nominacija, a koje ugovorno regulira sa svakim pojedinim subjektom koji je sudionik u procesu uravnoteženja.

Iako Uredba ne predviđa ulogu OTP-a, isti će i u novom modelu biti aktivno uključen u proces uravnoteženja, sukladno zakonskim propisima RH i Odluci o naknadi za organiziranje tržišta plina. Uloga OTP-a je sljedeća:

1. Obavlja ulogu operatora trgovinske platforme i uređuje pristup korisnika (VBS) i OTS-a trgovinskoj platformi;
2. Sklapa bilateralne ugovore/sporazume sa sljedećim subjektima:
  - 2.1 VBS-om – obračun dnevnih odstupanja bilančnih skupina te obračun neutralnosti;
  - 2.2 Ponuditeljem kratkotrajnih proizvoda – obračun kratkotrajnih proizvoda koje je aktivirao OTS;
  - 2.3 Pružateljem usluge uravnoteženja – obračun usluge uravnoteženja
  - 2.4 OTS-om – reguliranje odnosa vezanih uz korištenje kratkotrajnih proizvoda i usluge uravnoteženja
3. Javno objavljuje podatke o sljedećem: - razvoj kupovne i prodajne cijene, - primjenjiva cijena dnevnog odstupanja, - trgovanje na trgovinskoj platformi, - korištenje usluge uravnoteženja, - provedeni postupci rezidualnog uravnoteženja;
4. Razmjenjuje informacije sa sudionicima uravnoteženja;

D. OPERATOR DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA

- 1 Daje informacije prognozirajućoj strani i OTS-u, sukladno poglavlju VIII Uredbe;
- 2 Obavlja raspodjelu energije plina preuzete u DS;

4.2 ZONA URAVNOTEŽENJA – TRANSPORTNI SUSTAV

Granice TS-a predstavljaju granice zone uravnoteženja. Uravnotežuje se transportni sustav (TS). Ulazi u TS i izlazi iz TS opremljeni su sustavom za mjerenje i prikupljanje podataka unutar plinskog dana te se temeljem istih evidentira ukupno odstupanje svih korisnika (svih VBS-ova) i sukladno tome provode se mjere uravnoteženja.

Kako bi se utvrdila odstupanja pojedinog korisnika (VBS-a) potrebni su podaci s distribucijskih sustava (DS), jer su za ostale ulaze u TS i izlaz iz TS pravila raspodjele jednoznačno određena. Podaci s DS nemaju utjecaj na odstupanje u zoni uravnoteženja, međutim bitni su za određivanje odstupanja pojedine bilančne skupine.

4.2.1 Glavne značajke zone uravnoteženja

Glavne značajke zone uravnoteženja odnosno TS-a i postojećih pravila korištenja usluga TS-a su sljedeća:

- Cijeli TS u RH čini jednu zonu uravnoteženja.
- KTS ima na raspolaganju sljedeće standardne proizvode (kapacitete): godišnji, kvartalni, mjesečni, dnevni i unutar dnevni.
- Kapaciteti TS-a mogu se rezervirati kao stalni ili prekidivi.
- Kapaciteti na interkonekcijama mogu se rezervirati na zajedničkim *booking platformama* (sa Slovenijom PRISMA, s Mađarskom RBP).
- Trgovanje kapacitetima na sekundarnom tržištu je u primjeni.
- Korisnicima TS-a dopuštena je renominacija korištenja kapaciteta, sukladno Uredbi.
- Trgovanje na virtualnoj točki trgovanja (dan unaprijed i unutar dana) je u primjeni.
- Provodi se svakodnevna razmjena podataka između OTS-a i OTP-a u svrhu obračuna troškova uravnoteženja.
- S operatorima povezanih sustava (OTS-ovima susjednih država i OSS-om u RH) uspostavljeni su operativni bilančni računi (eng. *Operational balancing account OBA*), a isti nemaju utjecaja na uravnoteženje.
- Svi fizički ulazi u TS i izlazi iz TS opremljeni su kontinuiranim mjerenjem protoka i uključeni su u sustav za prikupljanje podataka koji omogućuje izvještavanje o ostvarenoj potrošnji plina i izračun ukupne bilance TS-a više puta unutar plinskog dana.
- Provodi se raspodjela količina plina po VBS-KTS na fizičkim izlazima iz TS-a prema DS.

VBS ima mogućnost promjene iznosa količina plina koje predaje u TS ili koje preuzima iz TS radi uravnoteženja portfelja BS koju vodi ili radi nuđenja fleksibilnosti nekoj drugoj BS za uravnoteženje njezinog portfelja odnosno radi nuđenja OTS-u za uravnoteženje TS-a. To znači da je u slučaju potrebe moguće povećati ili smanjiti ulaz plina u TS iz proizvodnog postrojenja, uvoza, sustava skladišta ili terminala za UPP (nakon puštanja u rad), odnosno Također povećati ili smanjiti potrošnju plina na izlazu iz TS.

Svi ulazi u TS i svi izlazi iz TS mogli bi biti izvori fleksibilnosti. Ipak, nije realno očekivati fleksibilnost na izlazima prema DS na kojima dominiraju krajnji kupci čija potrošnja plina ovisi o temperaturi i meteorološkim prilikama.

Stvarni potencijal fleksibilnosti na interkonekcijama sa susjednim državama ovisi o ugovornim uvjetima korisnika prekograničnih kapaciteta. Svi transportni sustavi u okruženju omogućuju istu razinu fleksibilnosti u smislu korištenja transportnih kapaciteta (renominacije) kao i u RH.

Pravila korištenja transportnih kapaciteta dopuštaju tijekom cijelog plinskog dana D renominacije korištenja TS-a na svim priključcima, uz iznimku priključka na sustavu skladišta plina na kojemu renominacije biti omogućene više puta u plinskom danu D, uz mogućnost dodatne renominacije u slučaju izvanrednih okolnosti.

4.3 MEHANIZMI URAVNOTEŽENJA

4.3.1 Nominacije i renominacije

Propisana pravila za nominacije i renominacije korištenja TS-a, koja su u primjeni na tržištu plina RH, usklađena su s Uredbom.

Sukladno odredbama MPTS, Plinacro omogućava korisnicima, odnosno VBS-ovima, predaju nominacije do 13:00 sati plinskog dana D-1, za plinski dan D i naredne plinske dane. Osim nominacija, korisnik ima pravo dostavljati renominaciju za plinski dan D u razdoblju od 16:00 sati plinskog dana D-1 do 3:00 sata plinskog dana D. Renominacija se odnosi na preostale sate plinskog dana D, koji slijede najmanje dva puna sata nakon trenutka podnošenja renominacije. Plinacro u roku od jednog sata dostavlja obavijest o prihvaćanju ili odbijanju renominacije.

4.3.2 Virtualna točka trgovanja

Prema važećim pravilima uravnoteženja VBS-ovima je omogućeno trgovanje na virtualnoj točki trgovanja (VTT). Trgovanje se provodi temeljem sklopljenih bilateralnih ugovora između VBS-ova. VTT-om upravlja OTS, odnosno transakcije na VTT-u omogućene su na informacijskog platformi OTS-a. Trgovanje je moguće u plinskom danu D-1 za plinski dan D te u plinskom danu D za plinski dan D.

Navedeno će se provoditi i u novom modelu uravnoteženja.

4.3.3 Kratkotrajni standardizirani proizvodi

Uredba definirana četiri tipa kratkotrajnih standardiziranih proizvoda kojima se može trgovati na trgovinskoj platformi (TP):

1. Nazivni proizvod
2. Lokacijski proizvod
3. Vremenski proizvod
4. Vremenski lokacijski proizvod

S obzirom da se na tržištu plina u RH uravnoteženje provodi na razini plinskog dana, koristit će se nazivni i lokacijski proizvodi. U Tablici 1 dan je pregled kratkotrajnih proizvoda koji će se koristiti u novom modelu uravnoteženja.

Tablica 1: Kratkotrajni standardizirani proizvodi – nazivni i lokacijski

KRATKOTRAJNI STANDARDIZIRANI PROIZVODI U RH				
vrsta proizvoda	NAZIVNI PROIZVODI		LOKACIJSKI PROIZVODI	
naziv proizvoda	Nazivni proizvod NP (D-1)	Nazivni proizvod NP (D)	Lokacijski proizvod LP (D-1)	Lokacijski proizvod LP (D)
mogućnost trgovanja	dan unaprijed (D-1)	unutar dana (D)	dan unaprijed (D-1)	unutar dana (D)
opis proizvoda	količina plina dostupna za razmjenu između sudionika TP dan unaprijed, bez potrebe najavljivanja točnog mjesta isporuke	količina plina dostupna za razmjenu između sudionika TP unutar dana, bez potrebe najavljivanja točnog mjesta isporuke	količina plina dostupna za razmjenu između sudionika TP dan unaprijed na unaprijed definiranom mjestu isporuke	količina plina dostupna za razmjenu između sudionika TP unutar dana na unaprijed definiranom mjestu isporuke
mjesto isporuke	VTT		definirani priključak na TS obaveza rezerviranog kapaciteta na priključku	
sudionici trgovanja	VBS - VBS VBS - OTS		VBS - OTS	

4.3.4 Usluga uravnoteženja

OTS ima pravo koristiti uslugu uravnoteženja u slučaju kada kratkotrajni standardizirani proizvodi nisu dovoljni za poduzimanje odgovarajućih aktivnosti uravnoteženja, u slučaju nedovoljno likvidnog tržišta kratkotrajnih standardiziranih proizvoda te kada je to ekonomski ili tehnički opravdano.

Usluga uravnoteženja ugovara se na tržišni način, u transparentnom i nediskriminirajućem postupku nabave u skladu s mjerodavnim nacionalnim pravilima, a trajanje ugovornog razdoblja ne smije biti dulje od jedne godine.

OTS treba analizirati korištenje usluga uravnoteženja na godišnjoj razini kako bi procijenio bi li dostupni kratkotrajni standardizirani proizvodi bolje odgovarali operativnim zahtjevima OTS-a i može li se za narednu godinu smanjiti korištenje usluga uravnoteženja.

Osnovni cilj je da se usluga uravnoteženja ugovori u transparentnom i nediskriminirajućem postupku koji se temelji na tržišnim osnovama te da se na taj način izbjegne zakonsko određivanje pružatelja usluge uravnoteženja.

4.3.5 Trgovinska platforma

Trgovinska platforma je informacijski sustav koji omogućuje trgovanje kratkotrajnim proizvodima. Na trgovinskoj platformi trguju VBS-ovi i OTS. Trgovinska platforma na raspolaganju je VBS-ovima kako bi mogli trgovati kratkotrajnim proizvodima, a u svrhu uravnoteženja svog portfelja ili kako bi mogli nuditi kratkotrajne proizvode drugim sudionicima. Trgovinsku platformu uspostaviti će i njome upravljati operator tržišta plina HROTE.

VBS dostavlja ponudu kratkotrajnog proizvoda u plinskom danu D-1 za plinski dan D ili u plinskom danu D za plinski dan D. Objavljena ponuda može se izmijeniti ili povući do trenutka prihvaćanja od strane kupca proizvoda (drugog VBS-a ili OTS-a)

Trgovanje na trgovinskoj platformi odvija se anonimno do zaključenja transakcije. Informacija o trgovanju provedenom između korisnika na trgovinskoj platformi, automatski se dostavlja Plinacru. Nakon svake provedene trgovinske transakcije HROTE objavljuje kretanje kupovne i prodajne cijene.

Provedene trgovinske transakcije bit će uključene u dnevne i mjesečne izvještaje pojedine BS.

Pravila korištenja kratkotrajnih standardiziranih proizvoda djelomično odgovaraju dosadašnjoj primjeni dnevnih ponuda energije uravnoteženja. Ipak, navedenu uslugu potrebno je prilagoditi novom modelu uravnoteženja.

Usporedba nekih od značajki postojećeg informacijskog sustava OTP-a i buduće trgovinske platforme prikazana je Tablici 2.

Tablica 2: Usporedba postojeće informacijske platforme OTP-a i trgovinske platforme

	Postojeća informacijska platforma OTP-a	Trgovinska platforma
Svrha	oglašavanje	Ponuda Kupnja/prodaja
Sudionici	<ul style="list-style-type: none"> - ponuditelji energije uravnoteženja na dnevnoj razini - ponuditelj energije uravnoteženja na godišnjoj razini 	<ul style="list-style-type: none"> - voditelji bilančnih skupina - ponuditelj usluge uravnoteženja - OTS
Vrste proizvoda	lokacijski	<ul style="list-style-type: none"> - nazivni, - lokacijski, - usluga uravnoteženja samo za OTS
Predaja ponuda za trgovanje	U plinskom danu D-1 za plinski dan D	<ul style="list-style-type: none"> - u plinskom danu D za plinski dan D - u plinskom danu D-1 za plinski dan D

OTS prilikom izbora kratkotrajnih proizvoda mora voditi računa o ekonomskoj učinkovitosti. Ako je ponuda pružatelja usluge uravnoteženja povoljnija od kratkotrajnih standardiziranih proizvoda, OTS tom informacijom mora raspolagati u svakom trenutku, kako bi mogao usporediti ponude i donijeti odgovarajuću odluku.

4.3.6 Uravnoteženje portfelja VBS-a

Za uravnoteženje primarno su odgovorni VBS-ovi.

VBS je obvezan uravnotežiti svoj portfelj, pri čemu raspolaže podacima o predanim i preuzetim količinama plina, a koje dobiva od OTS-a i od ODS-a (ili krajnjeg kupca) te podacima o ukupnom odstupanju svih korisnika koje OTS javno objavljuje.

Za potrebe uravnoteženja VBS ima mogućnost koristiti, u bilo kojem trenutku, sljedeće mehanizme (koji su opisani u prethodnom poglavlju):

- Nominacije / renominacije
- Trgovanje na VTT-u
- Trgovanje kratkotrajnim standardiziranim proizvodima na trgovinskoj platformi.

4.3.7 Aktivnosti uravnoteženja koje provodi OTS

OTS provodi preostalo (rezidualno) uravnoteženje, odnosno provodi aktivnosti uravnoteženja u slučaju kada VBS-ovi nisu uravnotežili svoj portfelj i kada OTS procijeni da će odstupanje svih korisnika na kraju plinskog dana biti izvan operativnih granica.

Pri procjeni ukupnog odstupanja svih korisnika Plinacro uzima u obzir prihvaćene nominacije korištenja kapaciteta TS-a, vlastite procjene potrošnje plina za plinski dan D, raspoložive podatke o ostvarenim protocima plina na ulazima u TS i na izlazima iz TS, raspoložive informacije o trenutnom stanju i očekivanom kretanju tlakova plina u cijelom TS te preostalo odstupanje sustava iz prethodnog dana.

Plinacro će svakodnevno izračunavati operativne granice (donju i gornju) ovisno o uvjetima u TS-u te ih javno objavljivati i ažurirati na službenoj internetskoj stranici.

U slučaju kada Plinacro procijeni da će ukupno odstupanje svih korisnika biti unutar operativnih granica, Plinacro neće poduzimati aktivnosti uravnoteženja, dok VBS-ovi mogu u bilo kojem trenutku koristiti mjere uravnoteženja korištenjem kratkotrajnih proizvoda na trgovinskoj platformi, trgovanjem na VTT-u ili renominacijom količina plina, kako bi uravnotežili svoj portfelj.

U slučaju kada Plinacro procijenjeni da će ukupno odstupanje svih korisnika biti izvan definiranih operativnih granica, a VBS-ovi ne poduzmu mjere uravnoteženja, Plinacro će provesti aktivnost uravnoteženja, koja podrazumijeva redosljed prema prioritetnoj listi (Merit Order) kako Uredba propisuje, odnosno u prvom koraku koristit će kratkotrajne proizvode na trgovinskoj platformi, a zatim će koristiti uslugu uravnoteženja (ako odgovarajući kratkotrajni proizvodi nisu ponuđeni ili nisu dostatni ili su skuplji). Plinacro će provesti aktivnosti uravnoteženja tako da procijenjeno odstupanje vratiti unutar definirane operativne granice. Plinacro može dati prednost usluzi uravnoteženja ako je to ekonomski opravdano ili ako za to postoje tehnički razlozi.

U redovnim okolnostima Plinacro će, uvažavajući pravila na sustavu skladišta plina, poduzimati aktivnosti uravnoteženja više puta tijekom aktualnog plinskog dana

Ako Plinacro ne zaprimi renominacije temeljem kojih će utvrditi da je procijenjeno odstupanje unutar definirane granice odstupanja, poduzet će propisane aktivnosti uravnoteženja kako bi doveo procijenjeno odstupanje svih korisnika unutar definirane granice odstupanja:

- aktiviranjem kratkotrajnih proizvoda na trgovinskoj platformi (prema redosljedu prioriteta);
- korištenjem usluge uravnoteženja, ako odgovarajući kratkotrajni proizvodi nisu ponuđeni ili nisu dostatni ili su cjenovno nepovoljniji.

Korisnici kojima su aktivirani kratkotrajni proizvodi ili usluga uravnoteženja dužni su OTS-u predati renominacije.

4.4 INFORMIRANJE KORISNIKA

Kako bi korisnici odnosno VBS-ovi, koji su primarno odgovorni za uravnoteženje svog portfelja, mogli upravljati svojim portfeljom na ekonomičan način, potrebno im je sukladno Uredbi osigurati informacije o aktualnom stanju TS-a te informacije koje su im potrebne za procjenu uravnoteženja njihovog portfelja.

Takvo pružanje informacija potiče međusobno trgovanje VBS-ova u svrhu samostalnog i međusobnog uravnoteženja, sa što manje aktivnosti uravnoteženja provedenih od strane OTS-a, a što je osnovna značajka djelotvornog modela uravnoteženja.

Obveza davanja informacija prema Uredbi sastoji se od tri osnovna segmenta:

- a) ukupno stanje TS-a odnosno ukupno odstupanje svih korisnika
  - b) aktivnosti uravnoteženja koje je poduzeo OTS
  - c) predaje i preuzimanja plina korisnika
- a) Plinacro će objavljivati procijenjeno odstupanje svih korisnika, na način kako je propisano Uredbom 715/2009, Annex I, čl. 3.4(5).
- Prema važećim pravilima u RH, Plinacro objavljuje (već sada) dva puta unutar plinskog dana D sljedeće podatke za plinski dan D:
- procijenjeno odstupanje svih korisnika (temeljem zaprimljenih nominacija i renominacija svih korisnika);
  - ostvareno odstupanje svih korisnika u razdoblju od 06:00 do 10:00 (objava u 12:00) te ostvareno odstupanje svih korisnika u razdoblju od 06:00 do 18:00 (objava u 20:00) u plinskom danu D.
- b) Prema važećim pravilima u RH (POTP), HROTE objavljuje (već sada) informacije o aktivnostima uravnoteženja koje poduzima Plinacro. Uzevši u obzir da je navedena objava uhodana te da će se informacije koje treba objaviti nalaziti na trgovinskoj platformi kojom će upravljati HROTE, sve informacije o aktivnostima uravnoteženja javno će objavljivati HROTE, kao i do sada.
- c) Prema važećim pravilima u RH (MPTS), Plinacro (već sada) informira korisnike (VBS-ove) o njihovim predajama u TS i preuzimanjima iz TS: u plinskom danu D dva puta za protekle sate plinskog dana D te u plinskom danu D+1 za plinski dan D. Navedeno je u skladu sa zahtjevima Uredbe, međutim potrebno je unaprijediti način raspodjele količina na ulazima u TS i na izlazima iz TS na BS i pripadne članove.

4.4.1 Informacijski modeli

Uredba propisuje OTS-u obvezu davanja informacija, navedenih u prethodnom poglavlju, korisnicima mreže. Informacijskim tokovima teži se pružiti podršku dnevnom režimu uravnoteženja i nastoji se da to bude skup podataka koji će biti podrška korisniku mreže da svojim rizicima i mogućnostima upravlja na isplativ način.

Uredba definira **tri informacijska modela** koji se odnose na model davanja informacija korisnicima mreže o njihovom portfelju odnosno količinama koje su predali u TS i preuzeli iz TS unutar plinskog dana D, i to najmanje dva puta. Odabir modela ovisi o raspoloživosti (dostupnosti) podataka o izmjerenim količinama plina.

Uredba definira tri vrste mjerenja

- i. 'Dnevno mjereno (*daily metered*)' 'DM' – količina plina mjeri se i prikuplja jednom tijekom plinskog dana;
- ii. 'Mjereno tijekom dana (*intraday metered*)' 'UDM' – količina plina mjeri se i prikuplja najmanje dva puta tijekom plinskog dana;
- iii. 'Bez dnevnog mjerenja (*non-daily metered*)' 'BDM' – količina plina mjeri se i prikuplja rjeđe od jednom tijekom plinskog dana (ne mjeri se tijekom plinskog dana).

Uredba definira tri informacijska modela, a njihove značajke su sljedeće:

- i. 'Osnovni slučaj' – model davanja informacija u slučaju kada se informacije o preuzimanjima bez dnevnog mjerenja sastoje od prognoza (predviđanja) potrošnje dan unaprijed i unutar plinskog dana.

Dakle, OTS temeljem podataka dobivenih od prognozirajuće strane dostavlja prognoze potrošnje korisniku (VBS-u) jednom u plinskom danu D-1 za plinski dan D te dva puta u plinskom danu D za plinski dan D, pri čemu se predviđanja rade po metodologiji koja uključuje profile potrošnje.
- ii. 'Varijanta 2' – model davanja informacija u slučaju kada se informacije o preuzimanjima bez dnevnog mjerenja sastoje od prognoza (predviđanja) potrošnje dan unaprijed

Dakle, OTS temeljem podataka dobivenih od prognozirajuće strane dostavlja prognoze potrošnje korisniku (VBS-u) samo jednom i to u plinskom danu D-1 za plinski dan D, pri čemu se predviđanja rade po metodologiji koja uključuje profile potrošnje.
- iii. 'Varijanta 1' – model davanja informacija u slučaju kada se informacije o preuzimanjima bez dnevnog mjerenja i preuzimanjima s dnevnim mjerenjem baziraju na raspodjeli protoka plina izmjerenih tijekom plinskog dana.

Dakle, OTS dostavlja korisniku (VBS-u) informaciju o predanoj i preuzetoj količini plina, koja se utvrđuje raspodjelom izmjerenih protoka plina, najmanje dva puta u plinskom danu D za plinski dan D.

Kako se model 'varijanta 1' temelji na raspodjeli izmjerenih protoka plina, a ne na prognozama, prognozirajuća stranu može se prema Uredbi, na odgovarajući način primijeniti ako se za to ukaže potreba (*mutatis mutandis*).

Sažetak odredbi o informacijskim modelima naveden je u Tablici 4.

Tablica 3: Odredbe Uredbe koje se odnose na tri informacijska modela

Uredba (EU) 312/2014		VARIJANTA 1	OSNOVNI SLUČAJ	VARIJANTA 2
Definicije	Čl. 3	Informacije o DM i BDM preuzimanjima bazirane su na raspodjeli izmjerenih protoka tijekom plinskog dana D.	Informacije o BDM preuzimanjima sastoje se od prognoza (predviđanja) u plinskom danu D-1 za plinski dan D te od prognoza u plinskom danu D za plinski dan D.	Informacije o BDM preuzimanjima su prognoze (predviđanja) u plinskom danu D-1 za plinski dan D.
Opće odredbe	Čl. 33	Nacionalna regulatorna agencija odabire informacijski model.		
INFORMACIJE o UDM predaji i preuzimanju	Čl. 34	<ul style="list-style-type: none"> - Za unutar plinskog dana mjerene predaje u zonu uravnoteženja (TS) i preuzimanja iz zone uravnoteženja (TS), ako je raspodjela jednaka potvrđenim količinama (<i>matching</i>), OTS nije obavezan dostavljati korisnicima mreže druge informacije osim potvrđenih količina. - Za unutar plinskog dana mjerene predaje u zonu uravnoteženja (TS) i preuzimanja iz zone uravnoteženja (TS), ako raspodjela korisnicima mreže nije jednaka potvrđenoj količini, <u>OTS dostavlja korisnicima mreže u plinskom danu D najmanje dva ažuriranja izmjerenih protoka barem agregirani iznos izmjerene predaje i preuzimanja.</u> - OTS dostavlja informacije dva puta u plinskom danu D (prvi puta barem za razdoblje od prva četiri sata plinskog dana D, a drugo prema nacionalnim pravilima). - Svako informiranje obuhvaća protekle sate plinskog dana. 		
INFORMACIJE o DM preuzimanju	Čl. 35	OTS dostavlja korisniku mreže u plinskom danu D najmanje dva ažuriranja njihovog dijela u izmjerenom protoku, najkasnije dva sata nakon kraja zadnjeg sata protoka plina.		
INFORMACIJE o BDM preuzimanju	Čl. 36	OTS dostavlja korisniku mreže u plinskom danu D najmanje dva ažuriranja njihovog dijela u izmjerenom protoku, barem agregirana preuzimanja BDM, najkasnije dva sata nakon kraja zadnjeg sata protoka plina.	<ul style="list-style-type: none"> - OTS dostavlja u plinskom danu D-1 (do 13 h) za plinski dan D prognozu BDM preuzimanja. - OTS dostavlja u plinskom danu D (prvi puta do 13 h i drugi puta prema odluci NRA) najmanje dva ažuriranja prognoze BDM preuzimanja. 	OTS dostavlja u plinskom danu D-1 (do 13 h) za plinski dan D, prognozu BDM preuzimanja.
UTVRĐIVANJE predaja, preuzimanja, i odstupanja NAKON PLINSKOG DANA	Čl. 37	OTS će najkasnije na kraju plinskog dana D+1 obavijestiti korisnika mreže o inicijalnoj alokaciji predaja, preuzimanja i iznosu odstupanja u plinskom danu D, na sljedeći način:		
		<ul style="list-style-type: none"> - Raspodijelit će se sav plin isporučen u DS. - Inicijalna raspodjela i inicijalno dnevno odstupanje smatrat će se konačnima. 	Raspodijelit će se sav plin isporučen u DS.	Preuzimanja BDM jednaka su prognozi preuzimanja korisnika, a koja je dana u plinskom danu D-1.
		OTS će informirati korisnika mreže o konačnoj alokaciji njegovih predaja i preuzimanju te konačnom dnevnom odstupanju unutar vremenskog razdoblja definiranog prema primjenjivim nacionalnim propisima		

Prognozirajuća strana

Uredba propisuje da će nacionalna regulatorna agencija, nakon prethodnog savjetovanja s OTS-om i ODS-ovima odrediti prognozirajuću stranu (predviđajuću stranu).

Uloga prognozirajuće strane je sljedeća:

1. Izrađuje metodologiju za prognozu (raspodjelu) preuzimanja plina koja nisu dnevno mjerena (BDM), a koja se temelje na statističkom modelu potrošnje u kojemu se svakom BDM pridjeljuje profil potrošnje, ovisno o vanjskoj temperaturi, tipu dana, kategoriji kupca, sezoni potrošnje;
2. Uspostavlja informacijski sustav i njime upravlja;
3. Razmjenjuje podatke s ODS-ovima i OTS-om;
4. Izrađuje prognoze preuzimanja plina koja nisu dnevno mjerena (BDM), na temelju podataka dobivenih od ODS-ova i dostavlja prognoze OTS-u;
5. Najmanje svake dvije godine izrađuje izvještaj o točnosti prognoze.

OTS zaprima od prognozirajuće strane prognoze o preuzimanjima plina od strane korisnika transportnog sustava za koje ne postoje dnevna mjerenja. Dakle, uloga prognozirajuće strane bitna je u dijelu izrade prognoza potrošnje plina korisnika na DS, koja se zatim koristi u postupku raspodjele protoka plina izmjerenih na izlazima iz zone uravnoteženja, a koje dostavlja OTS-u. Prognozirajuća strana za navedeno mora uspostaviti kontinuiranu razmjenu podataka s ODS-ovima koji moraju raspolagati s ažurnim podacima s DS (očitanja krajnjih kupaca, kategorije kupaca, pripadnost BS, profili potrošnje) te iste dostavljati prognozirajućoj strani.

4.4.2 Tijek informiranja korisnika

Postojeće stanje:

Od 1.1.2016. godine Plinacro omogućuje VBS-ovima dva puta unutar plinskog dana D, pristup podacima o portfelju pripadne bilančne skupine (ulazne i izlazne količine) na način da količine plina izmjerene unutar dana na izlazima iz TS-a alocira proporcionalno nominacijama.

Sukladno zahtjevima Uredbe (EU) 715/2009 vezano uz transparentnost OTS-a, Plinacro objavljuje podatke na službenoj internetskoj stranici te na *Transparency Platformi ENTSOG-a*.

Novi tijek informiranja

Osim javne objave podataka, a sukladno Uredbi, Plinacro će unaprijediti tijek informiranja korisnika i dinamiku dostave izvještaja, na sljedeći način:

Sukladno poglavlju VIII iz Uredbe članku 32, članku 33 točki 1, Plinacro će obavještavati korisnike TS-a na sljedeći način:

- a. Javno će, više puta tijekom plinskog dana, objavljivati podatke o procjeni ukupnog odstupanja bilančnih skupina na kraju plinskog dana sukladno aneksu Uredbe (EU) 715/2009 od 10.11.2010. godine.
- b. Javno će objaviti granice odstupanja izvan kojih će poduzeti aktivnosti uravnoteženja.
- c. Informirat će VBS-ove o količinama predanim u TS i preuzetim iz TS, najmanje dva puta unutar dana za protekle sate plinskog dana D te u plinskom danu D+1 za plinski dan D, temeljem podataka dobivenih od susjednog OTS-a, OSS-a te ODS-a odnosno temeljem nominacija korisnika TS-a.
- d. Osim informacija iz prethodne točke c., Plinacro će za ulaze u TS i za izlaze iz TS-a unutar plinskog dana D dostavljati VBS-ovima podatke o ukupno izmjerenim satnim količinama plina za svaki ulaz u TS ili izlaz iz TS na kojima korisnik TS-a koji je član njihove bilančne skupine ima ugovoren kapacitet, a što će VBS-ovima biti korisna informacija za uravnoteženje portfelja.

4.5 OBRAČUN Odstupanja I DRUGE NAKNADE

Glavni zahtjevi novog načina obračuna troškova uravnoteženja uključuju sljedeće:

- Odstupanje se utvrđuje za svaki plinski dan;
- Obračun se radi za svaki plinski dan, a fakturira se jednom mjesečno za plinske dane prethodnog mjeseca;
- Cijena naknade za odstupanje utvrđuje se za svaki plinski dan po primjenjivoj cijeni;
- Ostale naknade uključuju naknadu za neutralnost i eventualno druge naknade.

4.5.1 Cijena koja se primjenjuje za obračun dnevnog odstupanja

Cijena koja se primjenjuje za obračun dnevnog odstupanja određuje se temeljem cijena postignutih kroz trgovanje kratkotrajnim standardiziranim proizvodima na trgovinskoj platformi. Agencija daje suglasnost na metodologiju za izračun naknade za dnevno odstupanje kao i na primjenu manje prilagodbe (eng. *Small adjustment*) na cijenu koja se primjenjuje (maksimalno do 10%), radi poticanja korisnika na uravnoteženje. Cijena dnevnog pozitivnog odstupanja i/ili negativnog odstupanja utvrđuje se za svaki dan, na način:

- MARGINALNA PRODAJNA CIJENA – primjenjiva cijena pozitivnog dnevnog odstupanja korisnika (korisniku se isplaćuje naknada), koja se utvrđuje za pojedini plinski dan, kao niža cijena od sljedeće dvije:
  - a. najniže cijene prodaja proizvoda ostvarenih tijekom plinskog dana, u kojima sudjeluje operator transportnog sustava,
  - b. ponderirane prosječne cijene plina¹ za taj plinski dan, umanjene za malu prilagodbu;
- MARGINALNA KUPOVNA CIJENA – primjenjiva cijena negativnog dnevnog odstupanja korisnika (korisnik plaća naknadu), koja se utvrđuje za pojedini plinski dan, kao viša cijena od sljedeće dvije:
  - a. najviše cijene kupnji proizvoda ostvarenih tijekom plinskog dana, u kojima sudjeluje operator transportnog sustava,
  - b. ponderirane prosječne cijene plina za taj plinski dan, uvećane za malu prilagodbu;

---

¹ Ponderirana prosječna cijena je cijena postignuta trgovanjem u plinskom danu

4.5.2 Naknada za neutralnost

Nakon provedenih obračuna naknada za dnevna odstupanja i drugih naknada, te obračuna korištenih kratkotrajnih standardiziranih proizvoda i usluge uravnoteženja koje je Plinacro koristio u pojedinom plinskom danu, ni Plinacro ni HROTE ne smiju biti niti na dobitku niti na gubitku zbog provedenih aktivnosti uravnoteženja.

Ova mjera podrazumijeva da sve troškove i prihode Plinacra i HROTE-a koji nastaju kao posljedica uravnoteženja TS-a, treba obračunati korisnicima.

Naknada za neutralnost odnosi se na ukupnu financijsku namiru, na temelju dnevnog odstupanja korisnika te alokaciji pozitivne ili negativne razlike po prethodnim obračunima, a obračun provodi HROTE.